

Cehov – minus și plus

Psihologia percepției își are legile ei, dar nu teoriile receptării fac obiectul articolului de față, ci pur și simplu două spectacole prezentate la televiziune. Primul este o preluare a unei reprezentații studențești de la Academia de Teatru și Film, despre care s-a scris și s-a vorbit mult ca despre o montare de excepție certificând (împreună cu un alt spectacol, **Jocul de-a măcelul**) talentul unei tinere regizoare, încă studentă, Beatrice Bleonț. Invitarea la televiziune a hotărât-o probabil chiar profesorul ei, Tudor Măărăscu, comițând o eroare de estimare a virtuților acestei montări. Una dintre primele piese cehoviene, **Nunta** este o scurtă demonstrație de virtuozitate dramaturgică ce a prilejuit un exercițiu regizoral de nota zece, aplaudat nu doar la sediul Academiei, ci și în turneu. La Oradea – de pildă – unde, plasat în ambianța unui restaurant autentic, avea să se transforme într-un extraordinar happening prin ștergerea granițelor dintre ficțiune și realitate, dintre personalul localului, spectatori și interpreți, validând concret conceptul de spațiu de joc neconvențional. Ideea reproducerii acestui foc de artificii pe un platou de televiziune, într-un decor rigid și cu un sistem de înregistrare deliberat semi-fix, contravine viziunii regizorale inițiale, care miza pe o activă dinamică plastică vizând însuși veleitarismul de doi bani diagnosticat de tânărul medic aflat la începutul carierei de dramaturg. Lipsită de prejudecăți și deosebit de energică și inventivă, studenta-regizoare riscase alcătuind

o distribuție din colegii săi nu doar de la actorie, ci și de la teatrologie, dar reușind să metamorfozeze handicapul stângăciilor inerente într-un atu al parului propriei concepții despre actualitatea subiectului. „Spoiala” micilor burghezi de ieri, de azi, de aiurea, în contact liber cu fauna reală a unui stabiliment cu pretenții făcea să explodeze hazul enorm al similitudinii, al confundării până la identificare. Sub lupa aparatului de filmat, însă, neprofesionalismul simulării la puterea a doua a dezamorsat complet ironia, anihilând orice efect artistic, mortificând integral un spectacol elogiât tocmai datorită teribilei sale vivacități vovilești.

În schimb, reluarea unei vechi montări din 1968 cu **Unchiul Vanea** a fost o surpriză plăcută, nedrept ostracizată pe programul doi și neînsoțită de antetul „restituire”. Deși este un veritabil spectacol de teatru TV, realizat într-o manieră foarte modernă, de la decorurile lui Vasile Rotaru și până la regia de montaj a Elenei Wald, imaginea lui Nicolae Niță și regia regretatului Ion Barna. Banalitatea dramei ultragierilor este amendată și, apoi, accentuată discret prin modalitatea manierei de filmare. Strânse încadrături ale gros-planurilor alternează cu urmărirea prin travelling a traseelor cotidiene ale personajelor ce se deplasează inercial pe coridoarele casei/existenței. Se obține astfel un insolit mozaic de stări sufletești care, laolaltă, redau o stare de spirit generală apăsătoare, lipsită de orizont tocmai pentru că nimeni nu e mânat decât de

interesul personal sau de aspirații meschine, viscerele chiar. Subtextul psihologic joacă intens datorită aportului inestimabil al actorilor, angrenați într-o distribuție în care tipologiile asigură persiflarea farsei tragice. Angoasele exprimate printr-un exces verbal sunt contrazise de înfățișarea care trădează contradicții flagrante. Păpușă dezarticulată, Unchiul Vanea al lui Constantin Rauțchi atinge ridicolul suprem în momentul unicei sale tentative de inițiativă personală – declarația de dragoste ratată. Elena Andreevna a Margaretei Pogonat este o întrupare a feminității superficiale care preferă să nu se complice și alunecă prin viață evitând obstacolele, o dată ce a consimțit la compromisul căsătoriei cu profesorul Serebrenikov. Ion Marinescu e un Alexandru Vladimirovici figurând sterilitatea nuliității. Defel urită precum pretinde, Sonia Silviei Popovici suferă nu numai de complexul auto-compasiunii, dar și, mai grav, de credulitate. Fabulațiile ei naiv-sentimentale sunt negate în primul rând de idolul ei, Doctorul Astrov, un Gheorghe Cozorici cu o morgă frivol-virilă, confirmată de propunerea indecentă făcută direct și fără menajamente tentantei tinere femei. În plan secund, rezonând prompt la toate confruntările, Eliza Petrărescu, Dădaca. Un sextet de ași dintre care patru mari dispăruți cărora li se păstrează intactă amintirea artistică într-o excepțională creație.

IRINA COROIU

TELETEATRU



Scenă din Nunta de Cehov la ATF, regia: Beatrice Bleonț